

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022/2023-2024/2025
(skrajne daty)

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Fizjologia roślin
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Przyrodniczych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Kolegium Nauk Przyrodniczych, Instytut Biologii i Biotechnologii
Kierunek studiów	Biologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok III; semestr 5
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. Tomasz Durak, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Tomasz Durak, prof. UR (W, Ćw) dr hab. Jacek Żebrowski, prof. UR (W)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	20	30							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁADY - EGZAMIN

ĆWICZENIA - ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

UKOŃCZONE KURSY: BOTANIKA OGÓLNA, EKOLOGIA OGÓLNA, BIOCHEMIA,

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studenta z podstawowymi procesami fizjologicznymi zachodzącymi u roślin wyższych oraz mechanizmami fizyczno-biochemicznymi leżącymi u ich podstaw.
C2	Umożliwienie studentowi zrozumienia daleko idącej plastyczności w rozwoju roślin oraz w ich reakcji na zmieniające się czynniki środowiskowe.
C3	Zaznajomienie studenta z niektórymi metodami badania właściwości oraz aktywności fizjologicznej roślin.
C4	Nabycie przez studenta umiejętności planowania i przeprowadzania doświadczeń z roślinami oraz analizy i interpretacji uzyskanych wyników.
C5	Nabycie przez studenta umiejętności obsługi podstawowych urządzeń pomiarowych wykorzystywanych w pracy z roślinami; wyrobienie nawyku bezpiecznej i ergonomicznej pracy
C6	Wykształcenie u studenta kreatywności, odpowiedzialności w pracy laboratoryjnej oraz umiejętności współpracy w zespole .

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student określa podstawowe potrzeby życiowe rośliny, umie przewidywać skutki niedoboru wody i poszczególnych składników pokarmowych oraz wpływ niekorzystnego przebiegu fizyko-chemicznych czynników środowiskowych na stan fizjologiczny roślin. Student potrafi powiązać określoną funkcję rośliny z jej specyficzną strukturą, oraz postrzegać roślinę jako zmieniający się w trakcie rozwoju dynamiczny system zdolny do ciągłego przystosowywania się do zmieniających warunków zewnętrznych. Student rozumie znaczenie fotosyntezy dla życia roślin i funkcjonowanie biosfery oraz mechanizmy molekularne leżące u podstawy tego procesu. Potrafi też określić w jaki sposób czynniki zewnętrzne modulują intensywność fotosyntezy. Student potrafi wskazać różnice między potrzebami życiowymi roślin w warunkach naturalnych oraz w hodowli in vitro. Student potrafi określać zdolności plastyczne roślin na różnych poziomach ich organizacji w przystosowaniu do zmieniających się warunków zewnętrznych a także określić wpływ różnorodnych czynników stresowych na stan fizjologiczny rośliny oraz mechanizmy odpowiedzi na te stresy abiotyczne	K_Wo1, K_Wo4, K_Wo5,
EK_02	Student potrafi prawidłowo stosować poznane metody w celu określenia oceny stanu fizjologicznego roślin; Dokonuje właściwego wyboru metod analitycznych dla poznania cech	K_Uo2 K_Uo6

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	biochemicznych oraz właściwości biofizycznych tkanek lub komórek w kontekście zmian rozwojowych oraz reakcji roślin na czynniki zewnętrzne. Posiada umiejętność planowania i przeprowadzania eksperymentów badawczych z roślinami; dokonuje wiarygodnej interpretacji uzyskanych wyników.	
EK_03	Student ukierunkowany jest na zdobywanie wiedzy mieszczącej się w nowoczesnych trendach oraz posługuje się fachową terminologią z zakresu fizjologii roślin	K_U11

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Cele i narzędzia badawcze fizjologii roślin. Znaczenie wody w procesach życiowych roślin.
Gospodarka wodna roślin: mechanizmy pobierania i transportu wody, regulacja transpiracji.
Fotosynteza: barwniki fotosyntetyczne, fotoukłady, reakcje fotochemiczne, fosforylacja fotosyntetyczna
Udział organów roślinnych w produkcji i dystrybucji asymilatów. Czynniki wpływające na intensywność fotosyntezy. Fotooddychanie. Porównanie aktywności fotosyntetycznej u roślin typu C ₃ , C ₄ i CAM
Funkcje fizjologiczne ściany komórkowej i metabolitów wtórnych
Stresy abiotyczne i reakcje roślin na stres.
Mechanizmy odporności na stresy abiotyczne. Adaptacja i aklimatyzacja. Perspektywy poprawy odporności metodami inżynierii genetycznej
Podstawy fizjologiczne kultur in vitro
Gospodarka mineralna roślin: mechanizm pobierania i funkcje fizjologiczne składników mineralnych. Objawy niedoboru makro i mikroelementów
Rola fitohormonów we wzroście i rozwoju roślin
Spoczynek i kiełkowanie nasion. Embriogeneza
Wzrost i rozwój roślin. Fazy rozwojowe. Wpływ czynników wewnętrznych i środowiskowych na wzrost roślin
Regulacja rozwój generatywnego. Wernalizacja. Fotoperiod
Ruchy roślin i rytmy biologiczne
Podstawy ekofizjologii.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Fizjologia komórki roślinnej: właściwości koloidów
Fizjologia komórki roślinnej: przepuszczalność błony plazmatycznej. Plazmoliza, deplazmoliza, gutacja.
Jakościowa analiza składników chemicznych materiału roślinnego
Reakcja roślin na nadmiar i niedobór wybranych składników pokarmowych (mikro- i makroelementów)
Analiza biochemiczna barwników roślinnych.
Oddychanie i fotosynteza
Regulatory wzrostu
Kiełkowanie i wzrost wydłużeniowy roślin
Ruchy roślin. Tropizmy, nastie.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład – wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia laboratoryjne – praca w laboratorium, praca w grupach, zajęcia praktyczne.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	EGZAMIN PISEMNY	W
EK_02	SPRAWOZDANIE, KOLOKWIMUM PISEMNE (TEST ZALICZENIOWY)	ĆW
EK_03	SPRAWOZDANIE, OBSERWACJA STUDENTA PODCZAS ZAJĘĆ	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Egzamin pisemny (minimum 50% prawidłowych odpowiedzi)

Kolokwium (minimum 50% prawidłowych odpowiedzi)

Sprawozdania z ćwiczeń.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	50
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Kopcewicz J., Lewak S. (red.). 2009. Fizjologia roślin. PWN. Warszawa.
Lack A.J., Evans. 2007. Biologia roślin. Krótkie wykłady. PWN

Literatura uzupełniająca:

Kozłowska M. 2007. Fizjologia roślin Od teorii do nauk stosowanych. Wyd. PWRiL
Lewak S. Kopcewicz J. 2009. Fizjologia roślin. Wprowadzenie. PWN
Szweykowska A. 1997. Fizjologia roślin. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań.
Taiz L., Zeiger E. 2010. Plant Physiology 5th ed. California Univ. Los Angeles

CZASOPISMA NAUKOWE Z ZAKRESU PRZEDMIOTU.

KOMPETENCJE

1. Bilka-Kos, A., Panek, P., Szulc-Głaz, A., Ochodzki, P., Cisto, A. and **Zebrowski, J.** (2018). Chilling-induced physiological, anatomical and biochemical responses in the leaves of *Miscanthus x giganteus* and maize (*Zea mays* L.). *Journal of plant physiology*, 228, 178-188;
2. Solecka D., **Zebrowski J.**, Kacperska A. 2008. Are Pectins Involved in Cold Acclimation and Deacclimation of Winter Oil-seed Rape Plants?. *Annals of Botany (London)*. 101: 521-530;
3. Bilka-Kos, A., Mytych, J., Suski, S., Magoń, J., Ochodzki, P. and **Zebrowski, J.** 2020. Sucrose phosphate synthase (SPS), sucrose synthase (SUS) and their products in the leaves of *Miscanthus giganteus* and *Zea mays* at low temperature. *Planta*, 252(2), pp.1-14;
4. Kwiatkowska A, **Zebrowski J.**, Oklejewicz B, Czarnik J, Halibart-Puzio J, Wnuk M. The age-dependent epigenetic and physiological changes in an *Arabidopsis* T87 cell suspension culture during long-term cultivation. *Biochem Biophys Res Commun*. 2014 May 2;447(2):285-91. doi: 10.1016/j.bbrc.2014.03.141. Epub 2014 Apr 4. PMID: 24709077.
5. Durak Roma, Bednarski W., Formela-Luboińska M., Woźniak A., Borowiak-Sobkowiak Beata, **Durak Tomasz**, Dembczyński R., Morkunas I. Defense responses of *Thuja orientalis* to infestation of anholocyclic species aphid *Cinara tujafilina*. *Journal of Plant Physiology*, 2019 : Vol. 232, s. 160-170.
6. Dampc Jan Walenty, Mołoń Mateusz, **Durak Tomasz**, Durak Roma. Changes in Aphid - Plant Interactions under Increased Temperature. *Biology*, 2021 : Vol. 10, iss. 10, id. art. 480.
7. **Durak Tomasz**, Durak Roma. Utilisation of traditional ecological plant classification systems to explain major dimensions of trait variation in herb layer of East Carpathians forests. *Environmental and Experimental Botany*, 2021 : Vol. 185, id. art. 104415.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej